

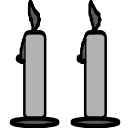
שבת קודש דברים שבת חזון

מפטירים:
"חזון ישעיהו בן אמוץ"
(ישעיהו פרק א)

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

בס"ד
שנה שנים עשר גיליון מספר 44
ה' תשס"ז

חשמונאים (שעון קיץ)
כניסת השבת: 19:23
יציאת השבת: 20:25

מהלכות שבוע שזול בו ט' באב עפ"י מרן בשו"ע ופוסקים אחרונים

אכילה ושתיה וסעודה מפסקת

יט. ערב תשעה באב אחר חצות היום מצד הדין אין לאכול בשר כולל עוף ובשר מלוח בסעודה המפסקת. איסור זה מצד הדין ולא המנהג.
כ. המנהג להחמיר שלא לאכול דגים, ותבשיל שנתבשל בו בשר.
כא. כל האוכל בשר או שותה יין בסעודה המפסקת, עליו הכתוב אומר: ותהי עונותם על עצמותם (יחזקאל לב, כז).
כב. אין לשתות יין ושיכר בסעודה המפסקת, והוא הדין לבירה ושאר משקאות משכרים.
כג. יש מתירים לשתות קצת שיכר לצורך שיפור העיכול, למי שהורגל בכך וקשה לו בלא זה.
כד. בסעודה המפסקת אסור לאכול שני תבשילים, ואף שקשה להגדיר באופן ברור מה נחשב לתבשיל אחד ומה לשני תבשילים, הכלל הוא, כל מה שדרכו בשאר ימות השנה להתבשל יחד, כגון אפונים ובצלים המבושלים יחד עם ביצים טרופות וכדומה, נחשב כתבשיל אחד, ומה שמתבשל בנפרד כגון אורז וירקות מבושלים דינו כשני תבשילים.
כה. פירות וירקות חיים מותר לאכול מהם אפילו כמה מינים, אבל פירות וירקות כבושים נחשבים כמבושלים, ולכן אין לאכול עם תבשיל אחר מלפפונים או קישואים כבושים במים ומלח או בחומץ.
כו. סלט מעגבניות ושאר ירקות אף שמתבלים אותם במלח ושאר תבלינים, מעיקר הדין דינו כפירות חיים, ויש מחמירים.
כז. המנהג לשבת על גבי קרקע בסעודה המפסקת, אך יש להניח איזה שטיח או בגד להפסיק בין האדם לבין הקרקע.
כח. אין לשבת שלשה לאכול יחד, כדי שלא יתחייבו בזימון, ואפילו אם ישבו ואכלו יברך שלשה יחד, כל אחד לעצמו בלי זימון.
כט. היות וקשה להגדיר באופן ברור מה נחשב לשני תבשילים ומה לתבשיל אחד, ולקיום עוד מנהגים הקשורים לסעודה המפסקת, יש נוהגים לאכול כשעה וחצי עד שעתיים לפני הסעודה המפסקת בדרך סעודה רגילה, וסמוך לתחילת הצום לסעוד סעודה מפסקת באכילת תבשיל אחד, כגון לחם וביצה וכדומה על גבי הקרקע על פי כל מנהגי הסעודה המפסקת.

לימוד ותפילה

ל. מנהג ירושלים ללבוש בגדי שבת ולהתפלל בנעימה ככל שבת, אפילו בשבת חזון.
לא. אין אומרים יודי ונפילת אפים במנחה של ערב תשעה באב מפני שנקרא מועד, שנאמר "קרא עלי מועד לשובור בחור". אך לביל תשעה באב אומרים תיקון חצות כרגיל.
לב. נכון שלא ללמוד בערב תשעה באב אחר חצות היום, אלא מהדברים המתירים ללמוד בתשעה באב, כגון מדרש איכה, הלכות תשעה באב והלכות אבלות. והמצטער מכך, מותר לו ללמוד במקום שלבו חפץ. ואין לטייל בערב תשעה באב.

אמרי בינה - מאמרי זז"ל בשבוע המידות הטובות

לפעמים השתיקה רעה, כדכתיב (משלי כו ה): "ענה כסיל כאיוולתו פן יהיה חכם בעיניו". בדברי תורה, אם רואה שהכסילים מלגלים על דברי חכמים, יענה להשיבם מטעותם שלא יהיו חכמים בעיניהם. אם רואה אדם עובר עבירה, ימחה בידו ויכיהו. וכבר אמר שלמה (משלי טו א): "מענה רך ישיב חמה", (משלי כה טו): "ולשון רכה תשבר גרם", לכן ירגיל אדם שיהיו לו דברים רכים ולא יהיה רגיל בדברים קשים.
והיזהר בלשונך שתשמור אותה כאישון בת עין, כי "פי כסיל מחתה לו ושפתיו מוקש נפשו" (משלי יח ז), וכתוב (משלי כא כג): "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו", ונאמר (איוב יג ה): "מי יתן החרש תחרישון ותהי לכם לחכמה". ואם תשב (בתבונה) [בחבורה], טוב שיאמרו לך "דבר! מה אתה שותק כל כך"? ממה שתהיה מדבר ויהיו דבריך להם למשא, ויאמרו לך "שתוק!" (על פי אורחות צדיקים - שער השתיקה)

אכילת בשר ושתית יין

א. מעיקר הדין על הספרדים להימנע מאכילת בשר בקר או עוף ושתית יין בשבוע שחל בו ט' באב, ויש מהספרדים הנוהגים להימנע מאכילת בשר בקר או עוף ושתית יין החל מראש חודש אב. ומנהג האשכנזים להחמיר בכל זה החל מראש חודש אב כולל.
ב. יין של הבדלה בשבוע שחל בו ט' באב, מעיקר הדין מותר לשתותו וכך מנהג הספרדים, ויש מהאשכנזים שנוהגים לתת אותו לקטנים.
ג. בשר שנשאר מסעודות שבת חזון, יש אומרים שמותר לאוכלו לאחר מכן, ויש אוסרים. אין למחות במקלים שיש להם על מי לסמוך, ובלבד שלא ינהגו בערמה לבשל יותר מדי לשבת בכוונה להותיר לחול.
ד. אפילו מי שמחמיר שלא לאכול בשר שנשתיר מסעודות שבת, מותר לו לאכול בשר זה במוצאי שבת, בסעודה רביעית.
ה. מותר לתת מאכלים אלו ביום ראשון לקטנים שהגיעו לחינוך, אך אין להערים ולבשל בשר בימות החול לצורך ילדים שהגיעו לגיל חינוך.
ו. כל ילד שיועד ומבין את ענין חורבן בית המקדש וגלות השכינה נחשב שהגיע לחינוך לענין זה. ותינוק חלש קצת אפילו הגיע לגיל חינוך מותר לאכול בשר בשבוע זה.

גילוח ותספורת

ז. מנהג הספרדים להימנע מגילוח ותספורת בשבוע שחל בו ט' באב, ויש מהספרדים המחמירים בזה החל מראש חודש.
ח. מותר לגלח שיער המפריע לאכילה וכדומה.
ט. איסור התספורת מתייחס רק לגברים, ויש מהנשים שנהגו להחמיר על עצמן ולהימנע מתספורת בימי בין המיצרים.

כיבוס בגדים

י. בשבוע שחל בו ט' באב אין לכבס אפילו בשביל אחרי ט' באב, ואין ללבוש בגד מכובס, אף אם כובס לפני כן. האיסור מתייחס הן לביגוד שלובשים אותו והן לסדינים ומפות השולחן וכדומה.
יא. האיסור מתייחס בעיקרון גם לבגדי ילדים, אך בגדי ילדים שמתלכלכים ומטנפים, המנהג להקל לכבסם בימים אלו.
יב. באזורים חמים כגון בארץ ישראל, קשה להימנע מהחלפת הבגדים במשך כל השבוע שחל בו ט' באב, לכן נוהגים ללבוש מספר בגדים לפני השבוע שחל בו ט' באב, למשך כחצי שעה ומניחים אותם, ומהם מחליפים בשבוע שחל בו ט' באב.
יג. בשבוע שחל בו תשעה באב אין למסור בגדים לכביסה אפילו לגויים, משום מראית העין, אך מותר למסור לפני כן אפילו אם יודעים שיכבסו אותם בשבוע זה.
יד. אסור ליהודיות לכבס בגדי גויים בשבוע זה.
טו. מנהג האשכנזים להחמיר בכל האמור מראש חודש אב עד אחרי התענית, אלא אם נדרש לצורך מצווה.

אכילת בשר ושתית יין

יז. יש נוהגים שלא לרוחץ מראש חודש, ויש שאין נמנעים אלא בשבוע שחל בו תשעה באב. ולצורך מצווה מותר, ולכן נדה רוחצת וטובלת (מהר"ל) ואפילו אם טובלת ליל י' באב, מותר לה לרוחץ בערב תשעה באב אם אי אפשר לה לרוחץ בליל עשירי באב.
יח. המנהג כיום להקל ברחיצה להסרת הזיעה והלכלוך אם אינה רחיצה של תענוג.

ערב ט' באב אחר חצות היום ויום ט' באב

יח. בערב ט' באב אחר חצות היום, חלה עליה ברמת האבלות על חורבן בית המקדש, וחלק מהאיסורים הופכים להיות מצד הדין ולא מצד המנהג. להלן מקצת מההלכות הנוגעות לערב ט' באב ויומו.

פנינים לפרשת שבוע

הזכיחני אחר ישראל

"אלה הדברים אשר דבר משה" (א-א) - זהו שאמר הכתוב: "מוכיח אדם אחרי חן ימצא". מהו אחרי? אמר הקב"ה: כביכול משה הזכיחני אחר ישראל והזכיח את ישראל אחרי (מדרש)

רבי ישראל בעש"ט זצ"ל היה מקפיד מאד כנגד המגידים שהיו מונים בדרשותיהם את חטאייהם של ישראל, כדי להטיף להם מוסר, שכן – אמר בזה הריהם מעוררים קטרוגים ודינים נגד ישראל. זהו שאמר המדרש, כי תוכחתו של משה רבנו אכן מצאה חן בעיני השם יתברך, לפי שלא נתכווין בזה למנות לפניו את חטאייהם של ישראל, אלא כדי להכניעם ולהביאם לידי תשובה.

לעומת זה, משבא לפני השם יתברך הפליג בשבחם של ישראל, מנה את מעלותיהם ודרש מלפניו לעשות עימהם טובות. היינו: "הזכיח את ישראל אחרי" – הוא הזכיחם מאחורי גבי כביכול, לבל אדע על כך... כל רצונו היה רק לעוררם לתשובה, אבל לא השיים אותם חוטאים אדרבה, משבא לפני "הזכיחני אחר ישראל" הזכיח לי מה טוב ומה יקר עם סגולתי ודרש ממני רק טובות וישועות למענם. (יקר מפז)

מגיד עתידות

והצרות ודי זהב (א – א) רש"י מפרש ש"בחצרות" מתכוון הכתוב למחלוקת קורח, וב"די זהב" לחטא העגל. כאמור לעיל לפירושו לכאורה קשה, הלא חטא העגל התרחש שנים רבות לפני מחלוקת קורח, ולמה הזכירו הכתוב אחרי מחלוקת קורח?

נראה לענות על שאלה זו כך: רואים אנו בחיי היום יום שיש אנשים אשר אינם מאמינים בכל ערך נעלה ונשגב, ומאידיך שטופים הם באמונות תפלות ואוויליות.

על הצדיק האמיתי שופכים הם קיטונות של לעג, ובעת ובעונה אחת רצים הם, להבדיל לכל מיני מגידי עתידות, מנחשים בקלפים וברופאי אליל רמאים ו"רבנים" מדומים. חטאו של בן אדם כזה גדול פי כמה וכמה מחטאו של אדם המאמין בכל ומתוך כך מאמין לפעמים הבלים. מחלוקתם של קרח ועדתו, שלא רצו להאמין במשה רבינו בתור נביא ה', עוררה במידה מוגברת את חטא העגל: בעגל של זהב האמן האמנתם ואילו במשה רבינו בתור מנהיג אינכם מאמינים?!

אם מותחים את ביקורת על משה רבינו, מדוע אם כן לעגל יצאתם במחולות תוך קראות אמונה נלהבות: "אלה אלוהיך ישראל"?!...

זדונות נעשות זכויות

"אלה הדברים אשר דבר משה" (א-א) לפי שהן דברי תוכחות... והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל (רש"י) מקשים כל המפרשים, הלא החטאים הללו המזוכרים כאן ברמז נמנים להלן במפורש תוך פירוט כל הפרטים? נראה לומר, מצאנו במדרש שמכיון ששמעו בני ישראל דברי התוכחה, מיד חזרו בתשובה שלמה ואמיתית, והרי בידוע שהחזרו בתשובה מאהבה וזדונותיו נעשים לו זכויות, אם כן ממילא הפכו כל החטאים למצוות ולכן מנה אותם משה לפרטי פרטיהם, כיון שביקש להזכיר ככל היותר את זכויותיהם של ישראל...

שמירת הלשון

(על פי חפץ חיים השיעור היומי)

כדי שיהיה מותר לאדם על פי הדין לשמוע דברי רכילות, אין די בכך שלשומע תהיה הצדקה לכך, אלא גם למספר חובה שתהיה לו בסיפור הדברים כוונה לתועלת. אם אין המספר מודע לכך שהדברים שהוא מספר הם בעלי חשיבות לגבי השומע, הרי הוא עובר על איסור רכילות.

יוצא אם כן, שהשומע הוא הגורם לעבירה של המספר והוא עובר על האיסור "ולפני עור לא תתן מכשל" האוסר עלינו להחטיא את זולתנו.

על כן מחויב השומע להסביר למספר שחשוב לו לשמוע את הדברים המסופרים ולפיכך אין הם בגדר סיפור רכילות.

אם המספר כבר התחיל לספר את הרכילות לאחרים לפני הופעת האדם שהדברים חשובים עבורו, אין אותו אדם אשם בהחטאת המספר. גם במקרה כזה ראוי שהשומע יסביר מדוע הוא שומע את הדברים כדי שהאחרים ידעו שאין הוא עובר עבירה ושהוא יודע ששמיעתם שלהם, שאיננה לתועלת, עבירה היא.

שואל ומשיב

שאלה: האם מותר למשוך קלף של ספר תורה במשיחה לבנה, ולכתוב על המשיחה. והאם ספר תורה שנכתב כן על המשיחה כשר לקרוא בו בצבור עם ברכות התורה?

תשובה: בשו"ת "פנים מאירות" חלק ג' - סימן לב' העלה בנידון זה, שאין המשיחה חוצצת בין הכתיבה לקלף, משום שכל לנאותו אינו חוצץ, כמובא במסכת סוכה לו. והוסיף, שמצווה מן המובחר לכתוב כן משום זה אלי ואנוהו. וכן העלה להכשיר בשו"ת "גבעת פינחס" - סימן נו', והביא ראיה לזה ממה שנאמר בתורה "הקמות לך אבנים גדולות ושדת אותם בשיד, וכתבת עליהם את כל דברי התורה הזאת..." (דברים כז') ובמסכת סוטה לה: נחלקו רבי יהודה ורבי שמעון, שרבי יהודה על גבי אבנים כתובה, ואח"כ סדו אותם בסיד, ולרבי שמעון על גבי הסיד כתובה, ומוכח שם בגמרא שהלכה כרבי שמעון. ומשמע שאין הסיד חוצץ בין הכתיבה לאבנים. והוא הדין לגבי ספר תורה.

אולם בספר "בני יונה" כתב לפסול בזה משום חציצה, ודחה הראיה מסוטה הנ"ל, ובהגהת הגאון בעל חתם סופר שם כתב, שלשון חציצה שכתב בספר בני יונה, לאו דווקא, אלא שמאחר שלא נכתב הספר תורה על הקלף, אלא על טיחת המשיחה שעל הקלף, וכשגוררים את הטיחה לא נשאר שום רושם מהכתיבה על הקלף, נמצא שהספר תורה נכתב שלא על הקלף אלא על דבר אחר, וכי אם הדביק ניר לבן על הקלף וכתב עליו יהיה כשר לקריאה, ומה לי ניר ומה לי טיחת המשיחה. ולכן אין מקום לדברי הפנים מאירות שהכשיר בזה.

אולם בשו"ת "זרע אמת" חלק ג' - סימן קלה' נשאל גם כן בנידון דידן, והשיב שכיון שהמשיחה היא ליפות הכתב, בטלה היא לגבי הקלף, מידי דהוי בעפצים או בסיד שהיו נוהגים בהם בזמן התלמוד, ולא חששו בהם לחציצה. וכן פסק הפנים מאירות חלק ג' - סימן לב' שכל לנאותו אינו חוצץ. וכן מעשים בכל יום שנוהגים הסופרים למשוך צבע לבן על הקלף לפני גדולי המורים ואין פוצה פה ומצפצף. לדבריו צריך לחלק בין ניר הדבוק על גבי הקלף, שהוא גוף זר, למשיחה וסיד שהם בטלים לגבי הקלף, וכמו שכתב ב"גבעת פינחס" הנ"ל.

וכן כתב בשו"ת שבט סופר (חיו"ד סימן פז) שספרי תורה שנכתבו על קלף המשוח בלא"ק להברקת הלבן של הקלף, והעלה שאפילו אם נמשחו בלאק עד שאם גוררים את האותיות אין רושם הכתיבה ניכר על הקלף, אין לנו ראיה לפסול בדיעבד, רק יש בזה משום זהירות לכתחלה לחשוש למ"ש בספר בני יונה, ולכן אין להוציא את הספרי תורה הנ"ל מחזקת כשרותם מפני שנמשחו בלאק, ורק אם הלאק עב כל כך עד שהוא יותר מהקלף עצמו יש מקום להחמיר אף בדיעבד.

ומאחר שפשט המנהג להקל, וכמו שהעידו הגאונים בעל זרע אמת ובעל שבט סופר, נראה שאין להחמיר בזה. והנהג להם לישראל שיש להם על מה שייסמוכו. והקבלה והמעשה הם עמודי ההוראה. כמו שכתב הרמב"ם בפרק י' מהלכות שמטה ויובל הלכה ו'.

כל זה בספר תורה, בצירוף שיטת הרמב"ם בשו"ת "פאר הדור" סימן ט', שמתיר לברך ברכות התורה על ספר תורה שאינו כשר כהלכה, ושכן דעת גאוני עולם להלכה ולמעשה. אבל לגבי תפילין נכון מאד לחוש לדברי האוסרים לכתוב על קלף משוח, והמחמיר ישא ברכה מאת ה'.

סיכום: כשרותו של ספר תורה הכתוב על קלף משוח שנויה במחלוקת הפוסקים, ופשט המנהג להקל, ולכן שאין להחמיר בזה. כל זה לעניין ספר תורה, אבל לגבי תפילין נכון מאד לחוש לדברי האוסרים לכתוב על קלף משוח, והמחמיר ישא ברכה מאת ה'. (שו"ת יחוה דעת חלק ו' - נה')

גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל

רבי מיכאל הופמן - נולד בשנת תקע"ב. למד אצל דודו רבי מאיר פולק ראב"ד פאפא, ובגיל בר מצווה עבר ללמוד אצל החתם סופר. הנהגותיו והתמסרותו הרבה לתלמידים התפרסמו בצבור ורבים נהרו לבית מדרשו ולהתבשם מהקדושה העצומה שהיתה חופפת על הרב ותלמידיו שהיו מצויינים ביראת ה' ומתמידים"...היה אומר לתלמידיו, "הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו" כאשר יעקב עוסק "בקול" בתורה ובתפילה, או "הידיים ידי עשיו" – הם יעשו המלאכה שבבילכם, כמו שאמר הכתוב "ועמדו זרים ורעו צאנכם". בשנת תרל"ו כשמלא לרבי מיכאל פאפא ס"ח שנים נתבקש לישיבה נתבקש לישיבה של מעלה.

סיפור השבוע

כמה שבתות בילה בצינוק? אי אפשר לספור? רבי יענקל טוב המזג, ששמו יצא לתהילה בקרב האסירים בשל עידודו וחיוכו המנחם, שהפקיר את גופו שלו כעפר וכל כולו דאגה לאחרים, אותו רבי יענקל נאבק למען קדושת השבת.

דבר זה עלה לו בעמידה של שעות וימים בצינוק צר וטחוב שמידת חומו – עשרים מעלות מתחת לאפס, אך נפשו הקשורה כשלהבת לפתילה, בחומה של החסידות, עמדה לגופו בשעות הקשות, ולא עינויים או יסורים שינו את דעתו.

"הסובוטניק" המופלא עורר את זעמם של הממונים ולאחר שלא יכלו להכניעו בעונשיהם, שלחו ידיעה למוסקבה רבתי, "יהודי אחד יש עמנו כאן, אשר בז לנו ולחומרת ידינו ושומר שבת כהלכתה". השטן במוסקבה התפלץ. הרי כל כוונתו הייתה לעקור תורה מישאל חס וחלילה, ככוונת יוון הרשעה "כתבו לכם על קרן השור כי אין לכם חלק באלוקי ישראל".

התייעצו עושי העוולה להתחכם ל"סובוטניק" בדרך אחרת. הבוקר האפרורי פגש את האסירים בהצלפות חוצפניות של פתיית שלג הישר לפרצופים הצנומים והמעונים. האסירים נצטוו לפנות את השלג מבין הצריפים ולכבד את המקום כיאות. אישיות בכירה עומדת להגיע ממוסקבה. אישיות בעלת השפעה כבירה בחלונות הגבוהים, ברצותה יוטב לאסירים וברצותה יורע גורלם.

הרכבת של אחר הצהרים פלטה את הפקיד גבה הקומה, שחוטמו אדמוני וכובעו העשוי פרוות שועלים עוטפת יפה את פדחתו. המעיל החדש הגן עליו היטב מהקור וידי העבות מכוסות היו בכפפות טובות, שכאילו אתמול נתפרו. בימינו החזיק תיק שחור ובו קבצים ומסמכים חשובים, הקובעים גורל של אסיר זה למיתה ואחר לחיים...

ברכות

לכל תושבי הישוב חשמונאים, תושבי מודיעין וישובי הסביבה, תושבי ארץ ישראל ולכל היהודים באשר הם. יהי רצון שה' אלוקי השמים והארץ אשר גאל את אבותינו ממצרים ומגלות בבל, יחיש את הגאולה ותיזכו לראות בקרוב מאוד בביאת הגואל ובניין אריאל.

תשובות זזכה

התשובות הנכונות לפרשת פינחס הם:

1-ג' 2-ד' 3-ד' 4-ג' 5-ג' 6-ב' 7-ב' 8-ג' 9-ג' 10-ב' 11-ב' 12-ב'

עקב אילוצים, לא יפורסם השבוע הזוכה בהגרלת פרשת פינחס

תקציר משיבועות יעברו: הדים עמומים של שירה נשאו לתוך הלילה החורפי והקר, במרתף בניין התקיימה חתונה, המרתף מואר באור שבקע מעוצמת השמחה שהייתה בו. ב"מזרח" על כסא מרופד ישב יענקל החתן, לבו ומוחו עסוקים היו ב"מאמר" הקשור לגדלות יום החפה. הקהל שקוע היה בניגון דביקות, ו השמחה היהודית נתנה את העוז והתקומה.

זוג עיניים חורשות רע, עקבו בערנות אחר השמחה היהודית. למחרת, לאחר שבע הברכות הופיעו שליחי ק.ג.ב. המשטרה החשאית, "בא עמנו!! צוו על החתן. הוא לא אמר דבר. הוא הביט באשתו שעמדה מהצד בעיניים, שפחד נשקף מהן. "בא עמנו" חזרו על הפקודה בתוקף, רבי יענקל הלך אחריהם ככבשה המובלת לטבח. טרם צאתו הניח ידו על המזוזה, ובפנים כאובות, ניסה להעלות חיוך ואמר: "יהיה טוב בעזרת ה'" "אמן" השיבה האשה הצעירה, וצנחה על הכסא מתייפחת.

במשרד המחומם, ישב איש מקריח שהביט בו בעיניים מלאות שנאה ברבי יענקל, ואמר - "חבר! - חומר מצוי בידינו על פעולותיך כנגד המשטר!" רבי יענקל הביט בו ולא ענה. "מדוע אתה שותק? - משמע מודה אתה בהאשמות". רבי יענקל ענה - איני בוגד, יהודי אני, ובפקודת רבי עוסק אני בהפצת התורה. סטירת לחי הונחתה על לחיו. הוא נזכר בתלמידיו, אותם לימד במחתרת תורה. מה ארע אחר כך זכר במעורפל, ידיים גסות הלבישו אזיקים לידי ודחפו אותו הצידה. לזוגתו הצעירה נשלחה הודעה: "הבוגד יענקלביץ נשלח לסיביר ל 10 שנים".

שבועיים עשה רבי יענקל את הדרך לסיביר, העצים לכל אורך הדרך עמוסים במעטה של שלג, השולט שלטון מוחלט. בתוך טור של אנשים, צעד רבי יענקל, על אדמת סביר, כשהוא מקדש את מוחו במשניות, פרקי תהלים וקטעי גמרא.

בלילה הוכנסו למכלאה, השומר הסתובב בין המיטות שיריעות גסות מחפות עליהן. וציווה שיהיה "שקט". אולם, רק מסתלק השומר ו"המכלאה" מתחילה לשקוק חיים. בקצה החדר מתייפח אחד מרה, נקניק ששלחו לו מן הבית נגב ממנו, הוא יושב הוא ומתייפח, אולם איש אינו שם לבו לכך והגנב?...

המשיר משיבוע יעברו: שמונה שנים בתופת! שמונה שנים ארכות מלאות סבל ויסורים, חלום בלהות המתיישב במציאות. שמונה שנים של עבודת פרך וכפיה, עבודות השוברות את הגוף והנפש, אך לא את נפשו של רבי יענקל. הפנים העדינות התקמטו והזדקנו, העיניים הכחולות העמיקו, הגב נכפף, העצמות נתעקלו, אך הנפש, הנפש היהודית החסידית של רבי יענקל, רב של פגם אין בה, שבר לא נשברה וכתם לא הכתימה, להיפך היא רק נתחזקה והתעצמה בגיא צלמות זה. רבי יענקל שמר על הצלם הטהור, צלם האלוקים, צלם החסיד.

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

מורי ורבי יעקב (מימון) בן ר' משה וסולטנה חורי ע"ה יחיאל (יחיא) בן יוסף ונעמה ארז ז"ל רחמים בן ורדה נחום ז"ל

חיים בן אליס עציץ ז"ל אפרים בן עזרי יעקובי ז"ל שלום בן מזל מזרחי ז"ל

חנה (חנינה) בת בודה עמור ז"ל רחל בת מסעודה אלבז ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.א

יהי רצון שישלח הקב"ה רפואה שלימה לכל חולי עמו ישראל ובכללם ל:

אברהם בן מסעודה אמיר ה"ו שמעון בן רחמה דנינו ה"ו הילד בן ציון יונה בן חנה אביגיל ה"ו נוריאל בן גוהרה נאמן ה"ו אושרת בת ציפורה כהן ה"ו זינה בת בואנו ניאזוב ה"ו נירית בת מזל אהרונני ה"ו שרה מזל טוב בת לאה סימן טוב ה"ו

מאצרות התורה לילדים

ילדים יקרים, משה רבנו אסף את כל בני ישראל, והחל להוכיח את העם לפני מותו, תוך שהוא מזכיר מקומות בהם חטאו בני ישראל והכעיסו את ה', וכדי לשמור על כבודם ועל כן לא הזכיר את אותם מקומות באופן מפורש, אלא ברמז.

כשראה משה שבני ישראל מקבלים את תוכחתו ברצון, ראה בכך סימן שאוהבים הם את התורה. לפיכך התחיל לחזור לפניו על כל פרטי התורה והמצוות ולבאר אותם. קרא משה לכל ישראל ואמר להם: אם יש ביניכם מישהו ששכח חלק מהתורה, אפילו פסוק אחד או משנה אחת או הלכה אחת – יבא וילמד זאת עתה.

באר משה לישראל את התורה, בשבעים לשונות (שפות), ואז לקח משה תריסר אבנים כמספר שבטי ישראל, כתב עליהם את תרי"ג המצוות בשבעים לשון והעמידן במקום בו היו ישראל בעבר הירדן. נס התחולל כאן שנכללה כל התורה ב"ב אבנים.

משה "באר" את התורה, עשה אותה כבאר הנובעת לעולם ואין מימיה פוסקים. ויוכלו ישראל ללמד אותה בכל פזורות הגולה כשהיו מפוזרים בין שבעים האמות, בשבעים לשון.

לאחר שסיים לבאר התורה החל להכין אותם משה לקראת כניסתם לארץ ישראל – בצוותו עליהם למנות שופטים ולשפוט בצדק.

שאלות לילדי כיתות א' עד ג' (לפחות חלק מהשאלות עפ"י "אוצרות התורה לילדים" של מנעלה)

1. בכמה לשונות (שפות) באר משה את התורה לישראל?

א. שתי לשונות, עברית וארמית. ב. שתי לשונות, עברית ואנגלית. ג. שבעים לשונות. ד. שתיים עשרה, כל שבט לפי לשונו.

2. באיזה משל משתמש משה לתאר כיצד נשא ה' את ישראל במדבר?

א. כמו נשר את גוזליו. ב. כמו איש את בנו. ג. כמו לביאה את גוריה. ד. אף תשובה חוץ מזו לא נכונה.

3. מה עשה משה כדי להכין את בני ישראל לכניסה לארץ ישראל?

א. שלח מרגלים לתור את הארץ. ב. גייס והכין צבא לכיבוש הארץ. ג. ציווה עליהם למנות שופטים שישפטו בצדק. ד. הכין ערי מקלט.

4. מדוע זכו בני ישראל לברכתו המיוחדת של משה רבנו?

א. דרכם של מנהיגים לברך את העם לפני מותם. ב. היות וקיבלו את תוכחתו. ג. ה' ציווה עליו לברכם. ד. כך ביקשו נשיאי השבטים.

שאלות עפ"י רש"י לכיתות ד' זה

5. משה אומר לנו ישראל "הבו לכם אַנְשֵׁים חֲכָמִים וְגִבּוֹרִים וְיָדְעִים לְשִׁבְטֵיכֶם וְאֲשִׁימָם בְּרִאשֵׁיכֶם" מהו נבון?

א. חכם. ב. פיקח. ג. מבין דבר מתוך דבר. ד. ענוותן.

6. "ואשלח מלאכים... אל סיחון מלך חשבון..." (פרק ב') ממי למד משה לשלוח מלאכי שלום לפני שיוצאים למלחמה?

א. מאברהם אבינו. ב. מהקב"ה. ג. מיעקב אבינו. ד. כל התשובות נכונות.

7. "וירדפו אתכם, כאשר תעשינה הדבורים..." – לאיזה תכונה של הדבורים מתכוון משה באומרו - "כאשר תעשינה הדבורים"?

א. כשדבורה אחת יוצאת יוצאות כולן. ב. דרך הדבורות לצאת למלחמה בנחילים רבים. ג. כשהדבורה עוקצת מיד היא מתה. ד. הכו אתכם בקלות.

8. משה אומר לישראל "וַיִּשְׁבוּ בְקֶדֶשׁ יָמִים רַבִּים..." (פרק א') כמה זמן ישבו בקדש?

א. שבעה ימים עד שמרים נרפאה. ב. שנתיים. ג. שבע שנים. ד. תשע עשרה שנה.

שאלות עפ"י רש"י לכיתות ו' עד ח'

9. משה למד מיעקב אבינו להוכיח סמוך לפטירה, מי עוד בתנ"ך הוכיח סמוך לפטירה?

א. דוד המלך. ב. שמואל הנביא. ג. יהושע בן נון. ד. כל התשובות נכונות.

10. על המרגלים אומר משה: "...וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵינוּ נִתַּן לָנוּ" (פרק א') – לפי פירוש רש"י מי מהמרגלים אמר שהארץ טובה?

א. כל שנים עשר המרגלים. ב. רק יהושע בן נון. ג. רק כלב בן יפונה. ד. יהושע בן נון וכלב בן יפונה.

שאלות לכיתות ה' עד ח' – ממפרשים אחרים על התורה

11. על המרגלים אומר משה "...וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵינוּ נִתַּן לָנוּ" (פרק א') – לפי פירוש הרמב"ן מי מהמרגלים אמר שהארץ טובה?

א. כל שנים עשר המרגלים. ב. רק יהושע בן נון. ג. רק כלב בן יפונה. ד. יהושע בן נון וכלב בן יפונה.

12. "וירדפו אתכם, כאשר תעשינה הדבורים..." – לפי פירוש הרשב"ם איזה תכונה של הדבורים מתכוון משה באומרו - "כאשר תעשינה הדבורים"?

א. כשדבורה אחת יוצאת יוצאות כולן. ב. דרך הדבורות לצאת למלחמה בנחילים רבים. ג. כשהדבורה עוקצת מיד היא מתה. ד. הכו אתכם בקלות.

לימוד פורה ומהנה

כללי השתתפות

- ❖ להניח בתיבה בבית הכנסת הספרדי המרכזי, בבית משפחת בוחניק. או לדוא"ל - nimsin@zahav.net.il בתוך שבועיים.
- ❖ בין הפותרים נכון יוגרל ספר או שובר קניה בסך 20 ₪ למימוש בכלבו כוכבי, או במתנת חן. המתמידים חומש מלא יזכו בפרס ללא הגרלה.